

Kansalaishavainnointi

– kansalaistiede kuulu meille kaikille –

Terminologiaa

Kansalaistiede / Citizen Science (en)

Tieteellinen työ, jota tavalliset kansalaiset toteuttavat; Usein työ tehdään ammattitutkijoiden tai tieteellisten instituutioiden kanssa yhteistyössä tai heidän ohjauksessaan.

Kansalaishavainnointi / Observations by citizens; citizen-based observations (en)

Vapaaehtoisesti tai oman muun toiminnan ohella tehty havaintojen kerääminen yhteistä käyttöä varten. Kansalaishavaintoja ei tehdä velvoittavan, suunnitellun ohjelman mukaan erillisestä toimeksiannosta, vaan havainnoijan omasta aloitteesta esimerkiksi harrastusten yhteydessä.

Kansalaishavainto / Citizen observation

Kansalaisen vapaaehtoisesti tuottama havainto

Kansalaishavaintojärjestelmä / Citizen observatory; citizen observation system (en)

Kansalaishavainnointia ja sen hyödyntämistä tukeva järjestelmä, jossa havainnoijat, heidän käyttämänsä havaintojen ilmoituspalvelut ja viestivälineet, havaintojen tallennukseen käytetyt tietovarastot sekä havaintotoiminnan ohjaamiseen ja motivointiin käytetyt palvelut ja järjestelmät ovat vuorovaikutuksessa

<https://natureeducationblog.files.wordpress.com/2012/10/citizen-science-feature-image-for-blog.jpg?w=1200>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/22/Astronomy_Amateur_3_V2.jpg

Lajitietokeskus palvelee...

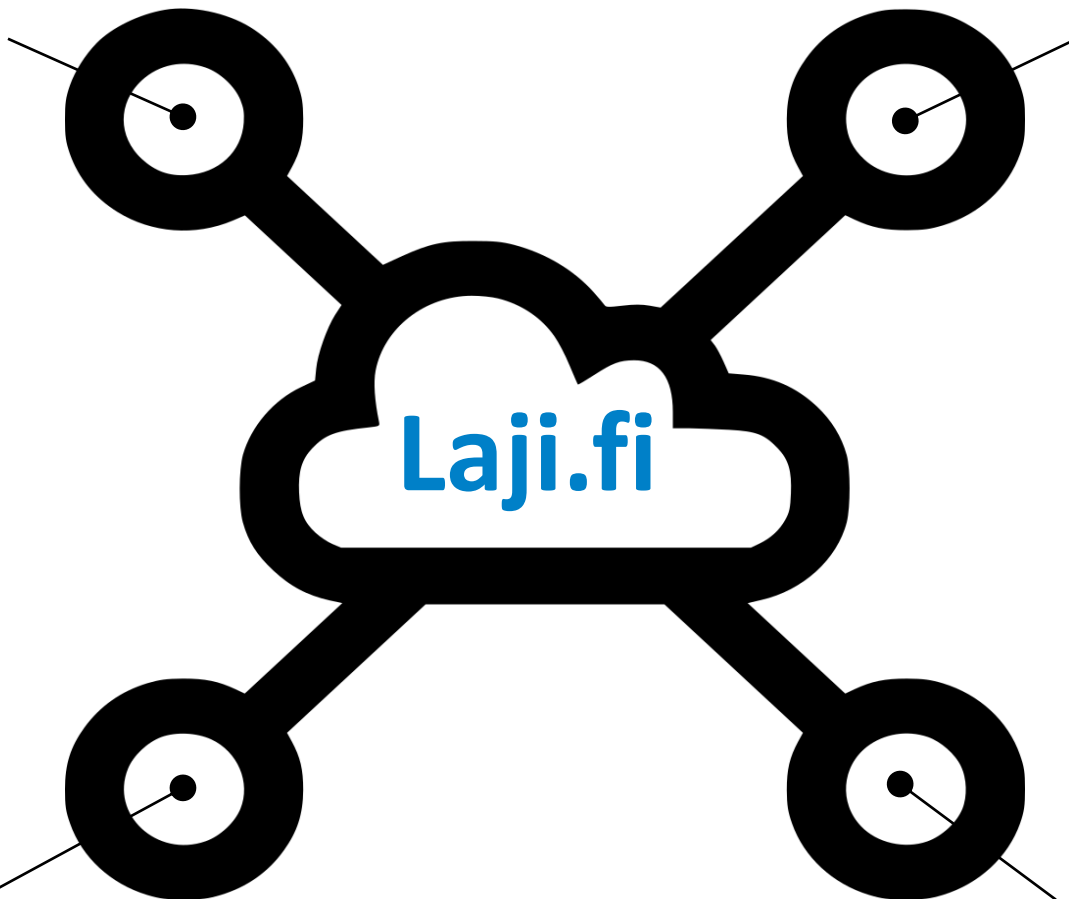
Viranomaispalvelut

Tutkimus

Laji.fi

Kansalaistiede

Opetus ja kasvatus

Kansalaisten panostusta tarvitaan! Miksi?

1. Korjataan lajihavaintojen vääristymä

- Suhteessa liikaa lintuhavaintoja → Laji.fi = 53%, GBIF 57%, Artportalen 74%
- Suhteessa liikaa harvinaisia tai epätavallisia lajeja → rauduskoivu 28 190 vs. puolukkapiiloyökkönen 27 504
- Maantieteellinen kattavuus ei vastaa lajien levinneisyyttä

2. Tuodaan mukaan uusia ulottuvuuksia havaintokartoille kuten fenologia ja vieraslajien torjunta

- Koska tuomi kukki Kuusamossa vuonna 2011, 2012, 2013...? Koska pihlajanmarjat kypsyivät ja oliko sato hyvä, keskinkertainen vai huono vuonna 2011, 2012, 2013...?
- Löysin ja torjuin jättiputken, jättipalsamin, supikoiran...

3. Lisätään ymmärrystä monimuotoisuus- ja lajitiedon merkityksestä maailmanlaajuisten muutosten tutkimukselle

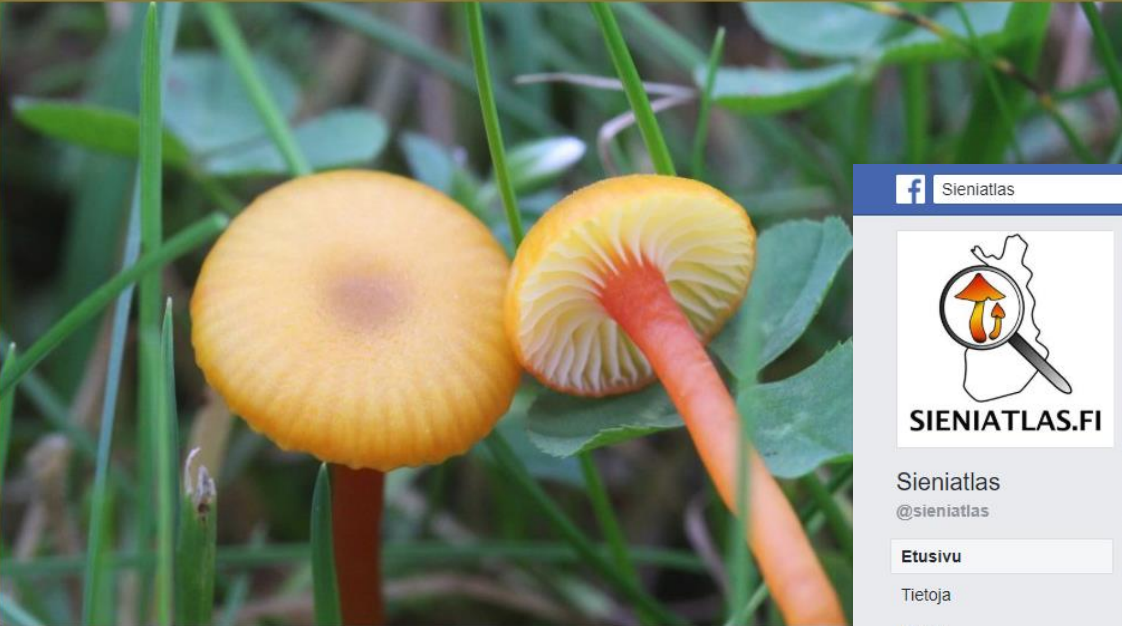
Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Sieniatlas (Jyväskylän yliopisto, Suomen Sieniseura ry)

Sieniatlas

TIETOA HANKKEESTA OHJEITA ▼ TAPAHTUMAT ▼ TIETOA SIENILAJEISTA ▼ YHTEYSTIEDOT

ILMOITA HAVAINTOSI

Havaintolomake.

Tervetuloa Sieniatlas-sivustolle!

Sieniatlas-havaintolomake on nyt käytössä. Myös vanhemmat havainnot ovat tervetulleita, havainnosta!

Sieniatlas

SIENIATLAS.FI

Sieniatlas
@sieniatlas

Etusivu

Tietoja

Kuvat

Tapahtumat

Julkaisut

Yhteisö

Tiedot ja mainokset

Luo sivu

Tykätty ▼ Seurataan ▼ Jaa ...

Luo julkaisu

 Kirjoita julkaisu...

 Kuva tai video Merkitse kav... Kerro sijaintisi ...

Kuvat

Yhteisö Näytä kaikki

 Kutsu kavereitasi tykkäämään tästä sivusta

 865 henkilöä tykkää tästä

 886 henkilöä seuraa tätä

 Aino Jusien ja 18 muuta kaveria tykkäävät tästä

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Laji.fi

Lajit

Selaa havaintoja

Vihko

Teemat

Foorumi

Lajihaku

Elinympäristö

Suot
 Avosuot
Letto
 Neva
 Avoluhta

Valtapuulaji

Elinympäristön lisätietoja

Kuvat elinympäristöstä

Paikan 1 havainnot

Laji

Määrä

Muut lisätiedot

Määrittelyn varmuus

varma

Havainnointi

Havaittu

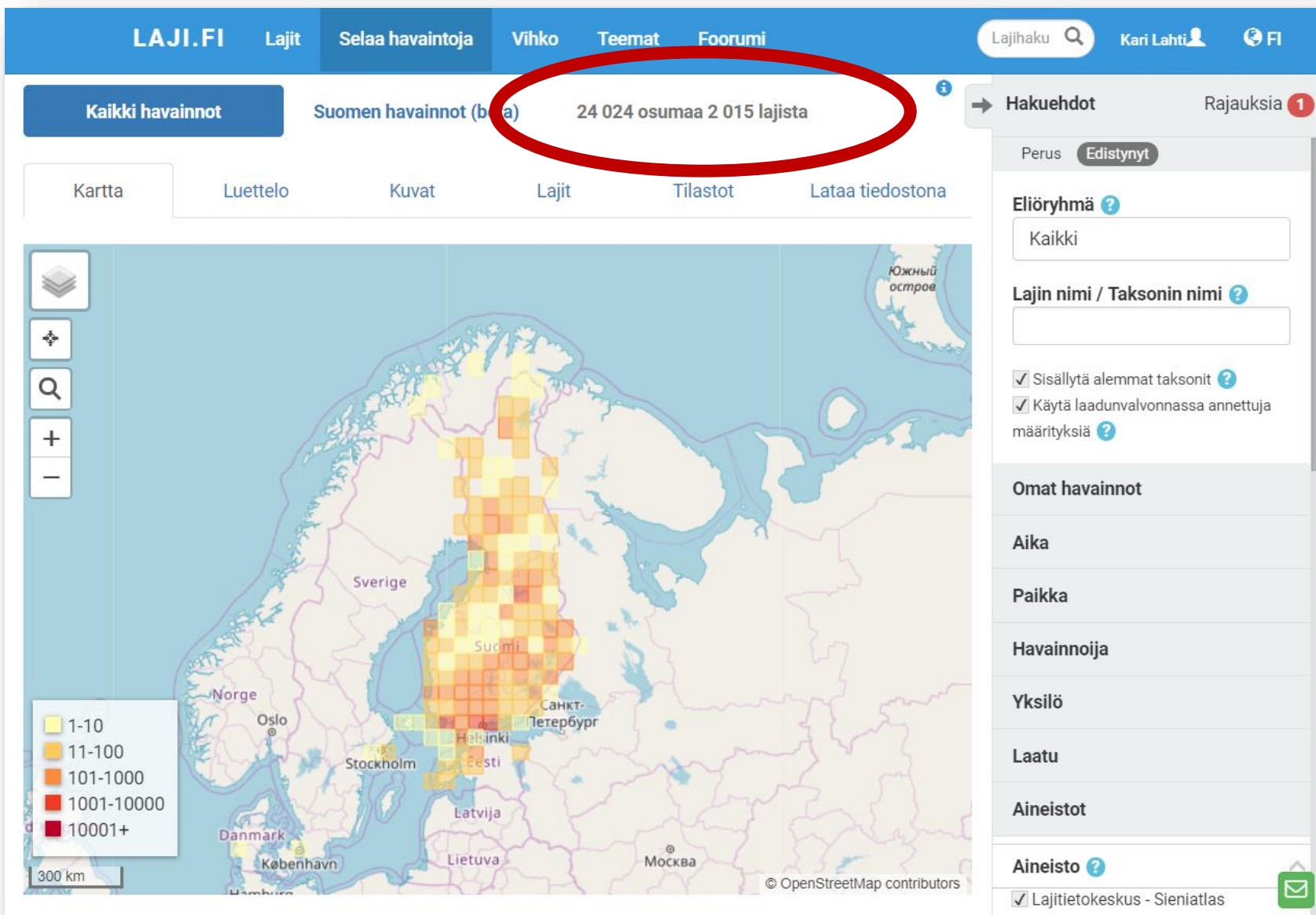
Kasvualusta

Kuvat sienestä

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Sieniatlas

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Valtakunnallinen päiväperhosseuranta

(Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutin ja Suomen Perhostutkijain Seura)

LAJI.FI

Lajit

Selaa havaintoja

Vihko

Teemat

Foorumi

Lajihaku

Kari Lahti

FI

NAFI

Ohjeet

Tulokset

Ilmoita

Omat havaintoeräni

Lomakepohjat

Päiväperhosseuranta 2018

Valitse näytettävä havaintojakso:

Koko aineisto 1991 - 2018

Koko vuosi 2018 | maaliskuu 2018 | huhtikuu 2018 | toukokuu 2018 | kesäkuu 2018 | heinäkuu 2018 | elokuu 2018 | syyskuu 2018 | lokakuu 2018

Koko vuosi 2017 | maaliskuu 2017 | huhtikuu 2017 | toukokuu 2017 | kesäkuu 2017 | heinäkuu 2017 | elokuu 2017 | syyskuu 2017 | lokakuu 2017

Yleiskielinen nimi	Tieteellinen nimi	Havikm	Yksilösumm
apollo	<i>Parnassius apollo</i>	17	96
pikkuapollo	<i>Parnassius mnemosy...</i>	9	279
ritariperhonen	<i>Papilio machaon</i>	93	115
tunturikirjosiipi	<i>Pyrgus andromedae</i>	3	5
suokirjosiipi	<i>Pyrgus centaureae</i>	4	37
mansikkakirjosiipi	<i>Pyrgus malvae</i>	65	139
tummakirjosiipi	<i>Pyrgus alveus</i>	19	28
keltäplähiipijä	<i>Carterocephalus pala...</i>	5	23
mustatäplähiipijä	<i>Carterocephalus silvic...</i>	207	968
lauhahiipijä	<i>Thymelicus lineola</i>	381	4 475
valkotäpläpaksupää	<i>Hesperia comma</i>	7	28

Havaintokm kpl

1-4 388

5-9 146

10-49 205

50-99 46

100-499 24

500- 2

Yhteensä 811

Valtakunnallinen päiväperhosseuranta

Laji.fi

Lajit

Selaa havaintoja

Vihko

Teemat

Foorumi

Lajihaku

Kari Lahti

Oulu

Uleåborg

Maanmittaus

Lisätiedot

Havainnot

apollo - Parnassius apollo	yksilömäärä	lisätiedot
pikkuapollo - Parnassius mnemosyne	yksilömäärä	lisätiedot
purjeperhonen - Iphiclides podalirius	yksilömäärä	lisätiedot
ritariperhonen - Papilio machaon	yksilömäärä	lisätiedot
tunturikirjosiipi - Pyrgus andromedae	yksilömäärä	lisätiedot
suokirjosiipi - Pyrgus centaureae	yksilömäärä	lisätiedot
mansikkakirjosiipi - Pyrgus malvae	yksilömäärä	lisätiedot
tummakirjosiipi - Pyrgus alveus	yksilömäärä	lisätiedot
heinähiipijä - Heteropterus morpheus	yksilömäärä	lisätiedot
keltätäplähiipijä - Carterocephalus palaemon	yksilömäärä	lisätiedot
mustätäplähiipijä - Carterocephalus silvicola	yksilömäärä	lisätiedot
lauhahiipijä - Thymelicus lineola	yksilömäärä	lisätiedot
valkotäpläpaksupää - Hesperia comma	yksilömäärä	lisätiedot
piippopaksupää - Ochloides sylvanus	yksilömäärä	lisätiedot

Tallenna julkisena (CC-BY)

Tallenna julkaisematta

Muutoksia ei ole vielä tallennettu

yksilömäärä

lisätiedot

Poistu tallentamatta

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Valtakunnallinen päiväperhosseuranta

LAJI.FI

Lajit

Selaa havaintoja

Vihko

Teemat

Omat havainnot

Lomakepohjat

Yleiskielinen nimi	Tieteellinen nimi	Havlkkm
apollo	<i>Parnassius apollo</i>	17
pikkuapollo	<i>Parnassius mnemosy...</i>	9
ritariperhonen	<i>Papilio machaon</i>	93
tunturikirjosiipi	<i>Pyrgus andromedae</i>	3
suokirjosiipi	<i>Pyrgus centaureae</i>	4
mansikkakirjosiipi	<i>Pyrgus malvae</i>	65
tummakirjosiipi	<i>Pyrgus alveus</i>	19
keltatäplähiipijä	<i>Carterocephalus pala...</i>	5

1 - 101 / 101

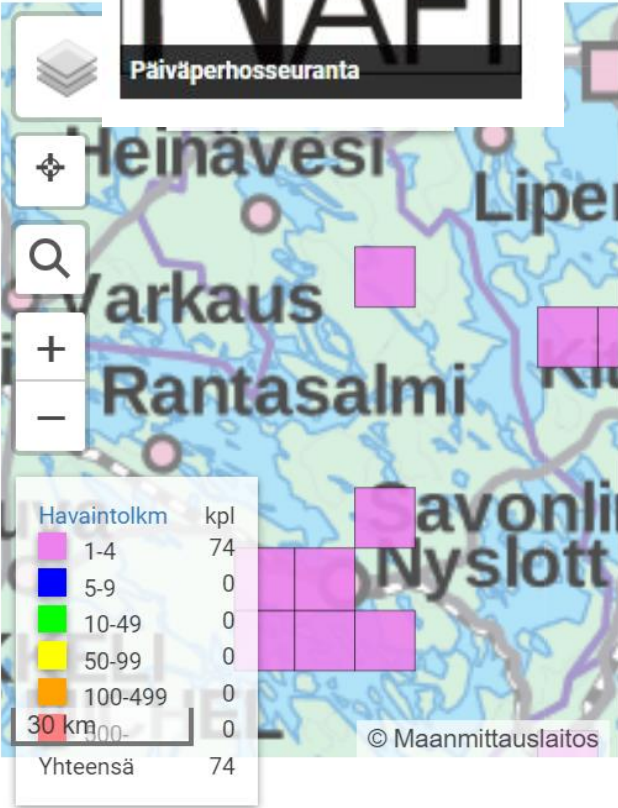
⏮

⏪

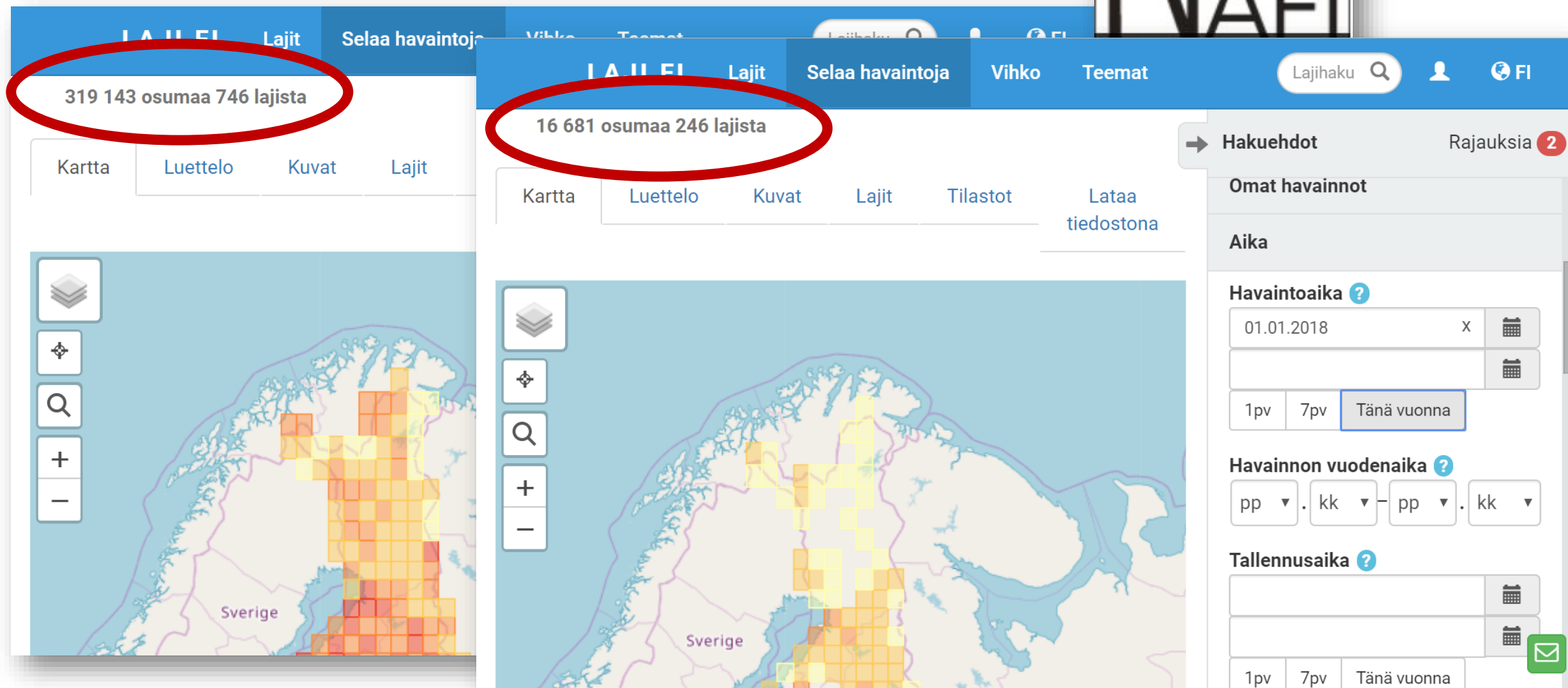
1

⏩

⏭

Valtakunnallinen päiväperhosseuranta

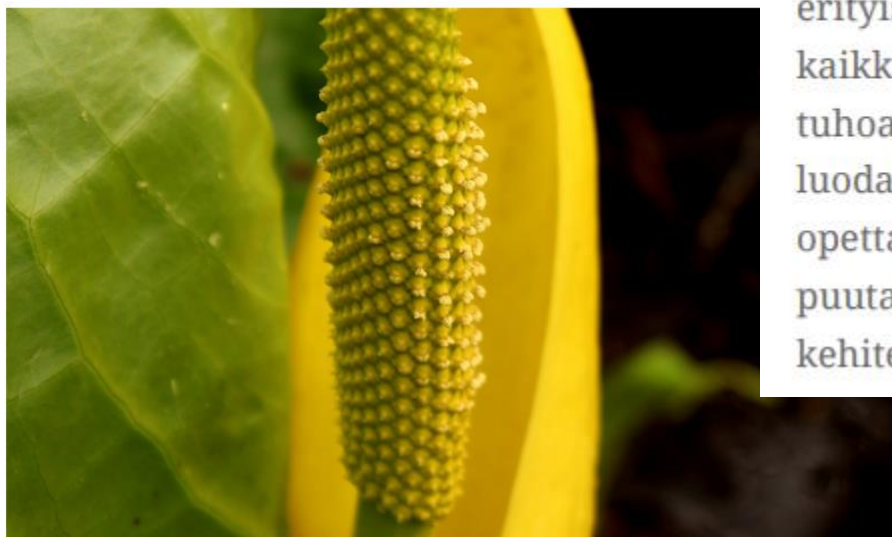
Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Viekaslaji LIFE-hanke (Suomen Luonnonsuojeluliitto)

Hankkeessa Rakennetaan kansalaistiedettä palveleva vieraslajiportaali palveluineen yhteistyössä!

VIERASLAJI LIFE

Suunnitelma Suomen kaikkien aikojen suurimman vieraslajien torjuntaan keskittyvän hankkeen käynnistämiseksi.

Hankkeen ytimessä on kansalaistiedetoiminta, jossa vapaaehtoisvoimin keskitytään erityisesti jättipalsamin torjuntaan. Varsinais-Suomen alueella hanke pyrkii tuhoamaan kaikki tällä hetkellä tunnetut jättiputkiesiintymät. Pienempänä kokonaisuutena hanke tuhoaa kaikki Suomen tunnetut keltamajavankaaliesiintymät. Lisäksi hankkeessa luodaan ja jaetaan koulutusmateriaalia puutarhaharrastajille, biologian ja maantiedon opettajille sekä oppilaille. Hanke kouluttaa myös viherrakennusalan opiskelijoita ja puutarhaharrastajia ja tuottaa kirjastoille kiertävän vieraslajinäyttelyn. Hankkeessa kehitetään myös ei-kemiallisia torjuntamenetelmiä jättiputken torjuntaan.

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Mikä LAJI – apua ja aktivointia

Pyydä tunnistusapua

Vihko-palvelun kautta voit lähettää tunnistamattomia kuvallisia havaintoja muille Lajitietokeskuksen käyttäjille määritettäväksi. Huomaathan, että palvelun nopeus ja toimivuus riippuvat vapaaehtoisten asiantuntijoiden aktiivisuudesta!

LÄHETÄ HAVAINTO

Auta tunnistamaan havaintoja

Harrastaja - asiantuntemustasi tarvitaan! Alla on uusimpia Lajitietokeskukseen tallennettuja kuvia havainnoista, joita ei ole kyetty tunnistamaan varmasti. Voit auttaa käyttäjiä lajintunnistuksessa!

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Mikä LAJI – apua ja aktivointia

LAJI.FI

Lajit

Selaa havaintoja

Vihko

Teemat

Forum

Lajihaku

Kari Lahti

FI

1

2

3

4

5

Aktiivisimmat määrittäjät

7 päivää	
Kaisa Tervonen	396
Allar Antson	71
Matti Kulju	63
Mika Toivonen	51
Tea von Bonsdorff	34

Vuosi	
Mika Toivonen	5110
Matti Kulju	1447
Kaisa Tervonen	456
Allar Antson	363
Tea von Bonsdorff	264

Kautta laulojen	
Mika Toivonen	5110
Matti Kulju	1668
Kaisa Tervonen	456
Allar Antson	366
Tea von Bonsdorff	270

Selaa kaikkia määrittäjiä ja laatumerkintöjä

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Kokoelmakilpailu (BMOL, Helsingin yliopisto)

KOKOELMAKILPAILU

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Kokoelmakilpailu (BMOL, Helsingin yliopisto)

DEV LAJI.FI

Lajihaku

Pikänäppäimet

Havainnoijat ?

Kari Lahti

x

Anne Koivunen

x

+

Havainnoijien nimet ovat julkisia ?

Kyllä

Havainnon tarkat paikkatiedot ovat julkisia ?

Kyllä

+ Tee uusi havainto

Tallenna julkisena (CC-BY)

Tallenna julkaisematta

Poistu tallentamatta

DEV LAJI.FI

Lajihaku

Laji

Määrä

Lisätiedot

Paikannimet

Paikan kuvaus

Päivämäärä

08.11.2018

Tänään

Eilen

Kuvat

Tallenna julkisena (CC-BY)

Tallenna julkaisematta

Poistu tallentamatta

Kansalaistiedehankkeita Lajitietokeskuksessa

Kokoelmakilpailu (BMOL, Helsingin yliopisto)

Kokoelmakilpailu 2018

Tekijä: Eija-Leena Laiho

Lomakkeen tunnus: MHL.25

Rauduskoivu (*Betula pendula*)

30.5.2018

Paikannimet: Helsinki, Laajasalo

Paikan kuvaus: puisto, ulkoilutien
varrella

Koivun nokkoja

Maahumala (*Glechoma hederacea*)

15.7.2018

Paikannimet: Helsinki, Laajasalo

Paikan kuvaus: nurmikko, kerrostalopiha

Kansalaistiedehankkeita maailmalla

Australia (Australian Citizen Science Association)

Discover a World of Projects

Australian Citizen Science Project Finder

[Getting started](#) [What is this?](#)

Sort by Most recent Name Relevance Organisation Projects per page 20 50 100 500 Projects from Australia Global

Showing 1 to 20 of 622 projects.

Filter results

▼ Refine

⌕ Clear all

+ Status

- Tags

☐ Has Participation Cost (43)

☐ Has Teaching Materials (113)

☐ Data to ALA (66)

Citizen Science
Urban Microclimate Project

RMIT
Sustainable building
Innovation Laboratory
Built Environment

**SCIENTISTS WORK
WITH COMMUNITIES TO
IMPROVE URB...**

BioBlitz
JENOLAN CAVES
23 - 25 NOVEMBER 2018
JENOLAN CAVES

Kansalaistiedehankkeita maailmalla

Australia (Australian Citizen Science Association)

Australian Citizen Science Project Finder

[Getting started](#)[What is this?](#)Sort by [Most recent](#) [Name](#) [Relevance](#) [Organisation](#)Projects per page [20](#) [50](#) [100](#) [500](#)Projects from [Australia](#) [Global](#)

Showing 1 to 20 of 373 projects.

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [>](#)

Filter results

[Refine](#) [Clear all](#)

Current filters

- Birds [×](#)
- Animals [×](#)
- Biodiversity [×](#)

[+ Status](#) [?](#)[- Tags](#) [?](#)☐ Has Participation Cost (38)

**BURNSIDE URBAN
FORESTERS**

**JENOLAN CAVES
BIOBLITZ**

Started today

Kansalaistiedehankkeita maailmalla

Australia (Atlas of Living Australia, Australian Lajitietokeskus)

Australian Citizen Science Project Finder

1 Getting started

2 What is this?

Sort by Most recent Name Relevance Organisation

Projects per page

20 50 100 500

Projects from

Australia Global

Showing 1 to 20 of 66 projects.

Filter results

Refine Clear

Current filters

• Data to ALA ✕

+ Status

- Tags

- ☐ Has Participation Cost (16)
- ☐ Has Teaching Materials (24)
- ☐ Do It Yourself (DIY) (23)
- ☐ Participate At Home (3)
- ☐ Family/Child Friendly (42)
- ☐ Mobile (13)
- ☐ Free of Cost (50)

+ Difficulty

- Science Type

☐ Animals (48)

WHERE'S LORI?

Started 1.2 years ago
Monash University
To better understand the distribution of rainbow lorikeets and their nesting ...
Status: Project Ended
Start date: 31 August, 2017
End date: 29 September, 2017

TRAIL CAMERA MONITORING

Started 1.5 years ago
Parks Victoria
To investigate the use of trail cameras and to monitor feral and native preda...
Status: Project Ended
Start date: 24 May, 2017
End date: 26 June, 2017

BIODIVERSITY OF UNPROTECTED BLUE MOUNTAINS BUSH...

Started 1.7 years ago
Friends of Blue Mountains Bushland
To record the biodiversity of Blue Mountains bushland that is outside of the ...
Status: Project Ongoing
Start date: 05 March, 2017

SHORELINE SHELL SURVEYS IN PORT PHILLIP BAY

Started 5.9 years ago
Port Phillip EcoCentre
To record changes in bivalve and gastropod distribution, variety and abundanc...
Status: Project Ongoing
Start date: 31 December, 2012

Kuinka Suomen Lajitietokeskus palvelee edistääkseen Kansalaistiedettä?

1. LUO uusi LOMAKEPOHJA

LAJI.FI

Lajit

Selaa havaintoja

Vihko

Teemat

Vihko

Ohjeet | Käyttöehdot

Lomakepohjat

Voit luoda uusia lomakepohjia "Omat havaintoeräni" sivulta. Valitse havaintoerä josta haluat luoda lomakepohjan ja paina "Tallenna lomakepohjaksi" -painiketta.

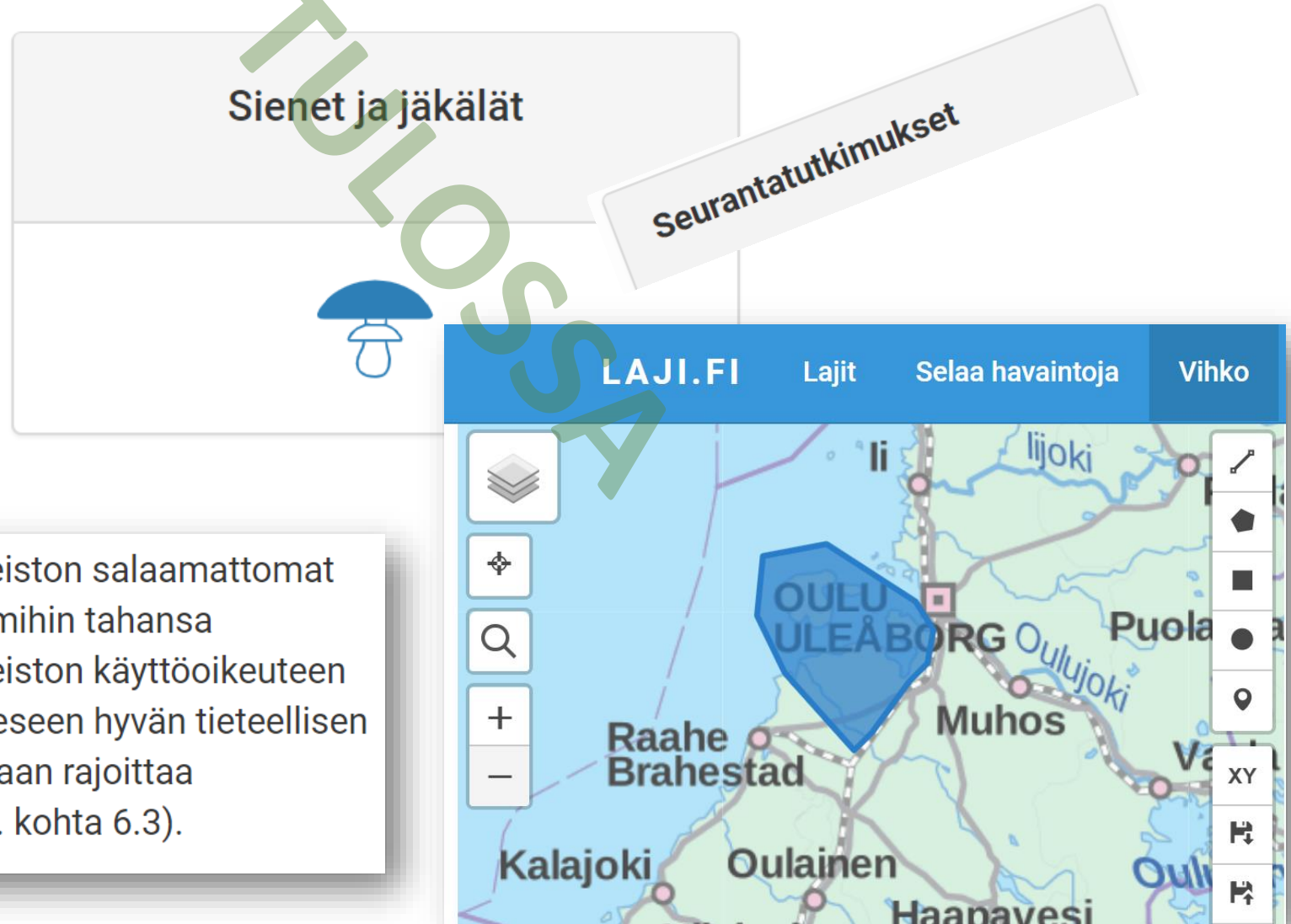
Rajaa...

		▼ Lomakepohjan nimi	Kuvaus	Tallennusaika	
>		Leinelän havainnot		03.11.2017 15:05	

Kuinka Suomen Lajitietokeskus palvelee edistääkseen Kansalaistiedettä?

1. **LUO** uusi LOMAKEPOHJA
2. **TEE** perusmääritykset mm.
 - Tutkimuksen kohde
 - Tutkimuksen tyyppi
 - Maantieteellinen raja

Aineiston avoimuus tarkoittaa, että aineiston salaamattomat osat ovat kenen tahansa käytettävissä mihin tahansa tarkoitukseen, kunhan noudatetaan aineiston käyttöoikeuteen liittyviä periaatteita, kuten viittaus lähteeseen hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Avoimuutta voidaan rajoittaa käyttölisenssein tai salauskriteerein (ks. kohta 6.3).

Kuinka Suomen Lajitietokeskus palvelee edistääkseen Kansalaistiedettä?

- 1. LUO uusi LOMAKEPOHJA
- 2. TEE perusmääritykset mm.
 - Tutkimuksen kohde
 - Tutkimuksen tyyppi
 - Maantieteellinen raja
- 3. Valitse TIETOKENTÄT

Valitse lisää kenttiä

Kaikki	Linnut
Määrittäjä (det.)	Linnun puku
Määrittäisaika	Linnun ikä
Määrittäysperuste	Linnun tila
Sukupuoli	Suunta
Alku	Pesimisvarmuusindeksi
Loppu	Bongattu
Biotooppi	Etäisyys
Biotoopin kuvaus	Kasvit
Säilöntätapa	Kasvin elinvaihe
Keruumenetelmä	Kasvin statuskoodi
Keruumenetelmän lisätied.	Hyönteiset ja hämähäkkieläimet
Pesintä	Elinvaihe
Koiraiden yksilömäärä	Isäntälaji
Naaraiden yksilömäärä	Sienet
Luonnonvaraisuus	Kasvualustamuistiinpanot
Lajiluettelo	Kasvualusta (laji)
Määrityksen varmuus	Haju
Havainnointitapa	Hajumuistiinpanot
	Maku
	Makumuistiinpanot
	Lepakot
	Lepakon tila

Kuinka Suomen Lajitietokeskus palvelee edistääkseen Kansalaistiedettä?

1. **LUO** uusi LOMAKEPOHJA
2. **TEE** perusmääritykset mm.
 - Tutkimuksen kohde
 - Tutkimuksen tyyppi
 - Maantieteellinen rajaus
3. Valitse **TIETOKENTÄT**
4. **Kutsu KÄYTTÄJÄT**
 - Kaikille avoin
 - Yksilöity

Havainnoijat ?

Kari Lahti		
Timo Tutkija		
Maire Määrittäjä		
Liisa Luppi		
Keijo Kiikari		
Hanna Haavi		
Riitta Rysä		

Havainnoijien nimet ovat julkisia ?

☒ Kyllä

Kuinka Suomen Lajitietokeskus palvelee edistääkseen Kansalaistiedettä?

1. **LUO** uusi LOMAKEPOHJA
2. **TEE** perusmääritykset mm.
 - Tutkimuksen kohde
 - Tutkimuksen tyyppi
 - Maantieteellinen raja
3. Valitse TIETOKENTÄT
4. **Kutsu KÄYTTÄJÄT**
 - Kaikille avoin
 - Yksilöity
 - ”Organisaatio”

LAJI.FI

Jäsenet organisaatiossa "Hölmölän kunta" (MOS.123456)

Anna Arvaamaton (MA.112233, anna.arvaamaton@holmola.fi)	Poista	Muokkaa rooleja
Oili Omituinen (MA.223344, oili.omituinen@holmola.fi)	Poista	Muokkaa rooleja
Veijo Virkamies (MA.334455, veijo.virkamies@holmola.fi)	Poista	Muokkaa rooleja

Liitä Lajitietokeskuksen käyttäjä ryhmään "Hölmölän kunta" (MOS.123456)

Etunimi:

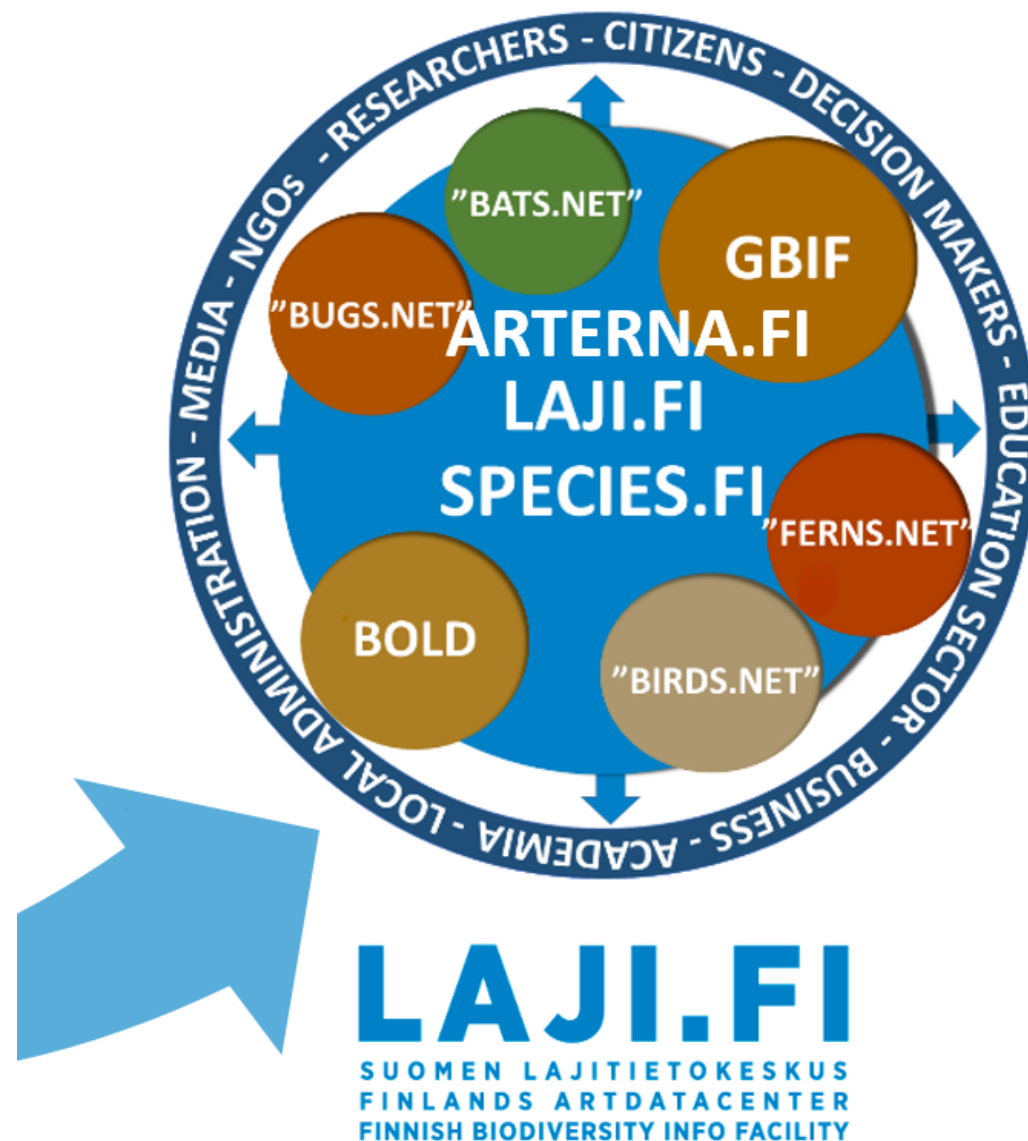
Sukunimi:

Sähköpostiosoite tai MA-tunnus:

Liitä

Kuinka Suomen Lajitietokeskus palvelee edistääkseen Kansalaistiedettä?

1. LUO uusi LOMAKEPOHJA
2. TEE perusmääritykset mm.
 - Tutkimuksen kohde
 - Tutkimuksen tyyppi
 - Maantieteellinen raja
3. Valitse TIETOKENTÄT
4. Kutsu KÄYTTÄJÄT
 - Kaikille avoin
 - Yksilöity
 - "Organisaatio"
5. Aloita tutkimus

Ydinviesti: Tutustu lajeihin, Selaa havaintoja, Ilmoita havaintosi!

LAJI.FI Lajit Selaa havaintoja Vihko Teemat Foorumi

LAJI.FI
SUOMEN LAJITIETOKESKUS
FINLANDS ARTDATACENTER
FINNISH BIODIVERSITY INFO FACILITY

havaintoa lajia aineistoa

Lajihaku

Suomen Lajitietokeskus

Suomen Lajitietokeskus kerää ja yhdistää suomalaisen lajitiedon yhtenäiseksi ja avoimeksi kokonaisuudeksi. Laji.fi:ssä voit tutustua lajeihin ja niiden esiintymiseen, selata havaintoja suomalaisista lajitietokannoista sekä pitää kirjaa omista luontohavainnoistasi.

Lajit

Tutustu lajeihin

Havainnot

Selaa havaintoja

Vihko

Ilmoita havaintosi